

El noi que estimava el cinema

"José Luis Guarnier, aquella criatura, aquell noi sensible que un bon dia va aparèixer a casa amb la ratlla al mig, que escoltava el meu pare parlar de Reinhardt i de Jean Renoir, i al qual, a primers de setembre passat, vaig trobar a falta a Roma, a la celebració dels 50 anys de 'Roma ciutat oberta', quan a Via Montecuccoli, el carrer on es varen filmar les darreres escenes de la pel·lícula, van penjar un llençol i van projectar el film de Rossellini."

Leditorial Anagrama (amb la col·laboració de Filmoteca Espanola/ICAA/Ministerio de Cultura) ha publicat *Autoretrato del cronista*, una selecció de crítiques i assajos cinematogràfics de José Luis Guarnier, seleccionats per Lluís Bonet Mojica, Jos Oliver, Esteve Riambau i Casimiro Torreiro.

Els lectors d'aquest setmanari varen poder gaudir durant un temps, per desgràcia massa curt, dels comentaris d'en Guarnier. Ara, amb *Autoretrato de un cronista*, tenen l'oportunitat de conèixer millor un mestre de la crítica cinematogràfica, aquell noi que, l'any 1962, a *Film Ideal*, feia seva la definició de Jean Douchet sobre el que ha de ser la crítica cinematogràfica: *l'art d'aimer*.

Jo el vaig conèixer molt bé aquest noi que s'estimava el cinema. El vaig conèixer quan ell i jo teníem tot just 20 anys –ell, nascut el 1937, en tenia un més que jo–, i es pot dir que el vàrem descobrir plegats, aquest *art d'aimer*. Com? Doncs, primer de tot, anant molt al cinema, des de criatures. En Guarnier, en una entrevista recollida en el llibre que he esmentat abans, explica que tant la seva mare com la seva tia –en José Luis, fill únic com jo, va créixer voltat de dones: la mare, l'àvia, la tia, les minyones– eren aficionades al cinema i cada dijous el portaven a veure una pel·lícula o dues, les quals, afegides a les altres dues que veia els diumenges al col·legi, sumaven tres o quatre pel·lícules a la setmana. Déu n'hi do! El meu cas era semblant: els dijous anava al cinema amb els meus pares i el diumenge a col·legi, on només en passaven una. Però jo tenia un petit avantatge sobre el meu amic: l'any 1947, quan vivíem a París, vaig veure molt cinema –no anava a escola!– dia sí, dia no, tant a la tarda com a la nit. Jo crec que en Guarnier sempre em va tenir un cert respecte perquè quan jo només tenia 9 anys vaig veure *Paisà*, de Roberto Rossellini, al cinema Bonaparte de París, una tarda de maig amb la meua mare. Recordo que quan li vaig comentar a Guarnier que havia vist aquella pel·lícula en aquell moment, em va dir: "Però eres un nen, no devies entendre res". I li vaig respondre que les imatges dels partisans lligats de mans i peus, llençats a les aigües del Po pels soldats nazis –aquells cossos que cauen a l'aigua i lluiten per surar i no po-

den, i s'enfonsen irremissiblement– encara no se m'havien esborrat de la ment i difícilment se m'esborrarien.

Estimar –*l'art d'aimer*– el cinema. Estimar pel·lícules, autors –quan veritablement ho són–, intèrprets, músiques,... Estimar, també, aquells que estimen el que tu estimes.

Naixement, doncs, d'una amistat que, en el cas d'en Guarnier, comença a primera hora de la tarda, en la foscor d'un cinema d'estrena o de barri –més d'una vegada ens van prendre per maricons. Verge Santa!, tant com ens agraden les dones– i es perllongava, dia rere dia –sobretot a Madrid, on vàrem coincidir el 1963– fins a la matinada, bé a casa seva, bé a casa meua. Es perllongava amb alcohol naturalment, amb la Nani, que amb els seus 15 anys havia vingut a Madrid a fer el triple salt, sense xarxa, o a Barcelona, amb aquella cosina d'en Guarnier, una cosina de Burgos (era de Burgos?), que José Luis perseguia pel terrat de casa seva amb tan mala sort que fins i tot va estar a punt d'acabar com el Duc de Cadis, decapitat per un fil d'estendre la roba.

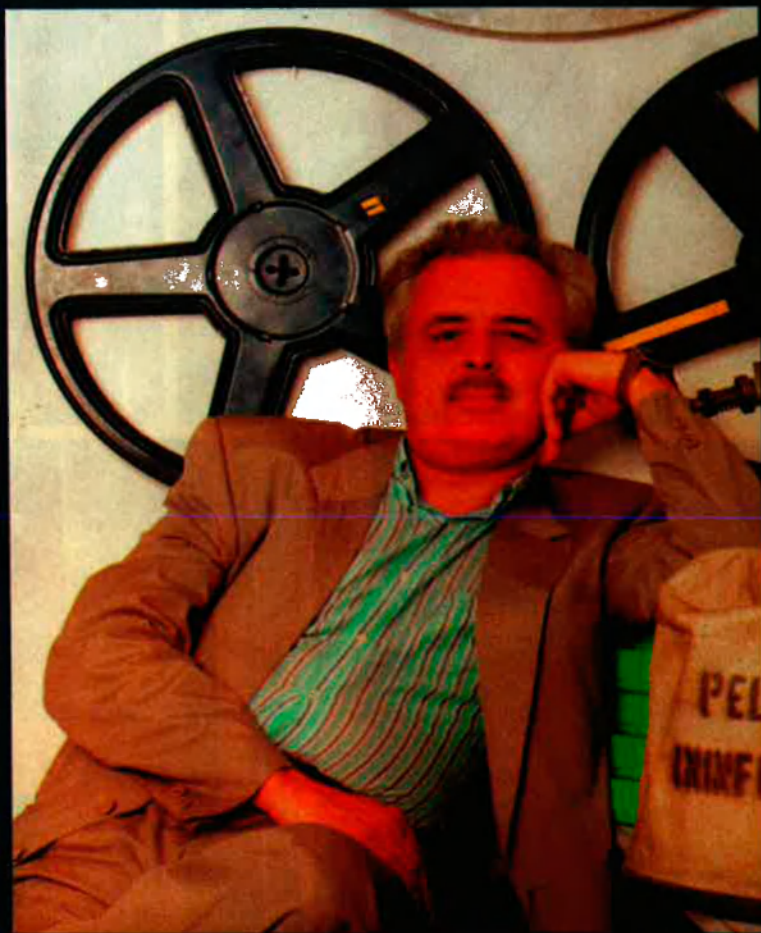
Nits memorables, amb *escotx* i nenes, més *escotx* que nenes, on, de sobte, Guarnier, amb el seu somriure de gat de Cheshire, posa en el *picap* el darrer disc de Léo Ferré cantant Aragon: "*Ma vie en vérité commence le jour où je t'ai reconstruite, Elsa, mon amour, ma jeunesse...*" Nits memorables on jo m'enfilo a la llibreria del meu pare i, amb dues simpatines –l'endemà hi ha un examen de Dret Canònic– i quatre *escotxs* al cos –Déu meu quina bestiesia!–, recito *l'Elegía a la muerte de Ramón Sijé* –[...] "y besarte la calavera/ y desamordazarte y regresarte"– de Miguel Hernández (i no vaig caure de l'escala de miracle). Nits memorables de la nostra joventut que avui retornen en aquest *Autoretrato del cronista*, on els versos d'Hernández serveixen a Guarnier per il·lustrar "*la violencia de la dislocación que Nicholas Ray impone a las apariencias para hacerlas expresivas*", igual que l'Artuad de *Le Pèse-Nerfs* –també descobert a la llibreria de casa una nit de trompa– és utilitzat per Guarnier per carregar-se "*el crítico que se ha inventado una escala de valores establecida de una vez para siempre...*"; o l'Aragon que, escoltant les cançons de Ferré, diu que "*constituyen una nueva forma de crí-*

José Luis Guarner

AUTORRETRATO DEL CRONISTA

Prólogo de Guillermo Cabrera Infante

ANAGRAMA

tica poética". L'art d'aimer, ni més ni menys.

José Luis Guarner, aquella criatura, aquell noi sensible que un bon dia va aparèixer a casa amb la ratlla al mig –la meva mare el va convèncer que anés a l'Iranzo perquè el pentinessin com cal–, que escoltava el meu pare parlar de Reinhardt i de Jean Renoir, i al qual, a primers de setembre passat, vaig trobar a faltar a Roma, a la celebració dels 50 anys de *Roma città aperta*, quan a Via Mon-

tecuccoli, el carrer on es varen filmar les darreres escenes de la pel·lícula, van penjar un llençol i van projectar el film de Rossellini. Via Montecuccoli, amb els vells del barri, cosins de la senyora Pina, de Don Pietro, o de Giorgio Manfredi, que ploraven, amb les criatures als braços –nèts o besnèts– tot barrejant les llàgrimes amb la xocolata, la vainilla, la maduixa i el pistatxo dels *gelatti*. L'art d'estimar.

Joan de Sagarra